

בגין עדי עד

עלון המשפחה שלך

❖ יוצא לאור ע"י בית המדרש אור שלום ❖ קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

[/http://www.ohrshalom.net](http://www.ohrshalom.net)

info@ohrshalom.net

ובת זוגו. בעלון זה נעסוק במדרשי חז"ל נוספים בהסבר הפסוקים המתארים את תהליך בריאת האדם עמוד 1- עצם ומהותו

עמוד 3 – רב אורח.

עמוד 4 – שו"ת.

על הפסוקים [בראשית ב' פסוקים כ"א כ"ג]

"וַיִּפֶּל יְהוָה אֶל הַיָּם תַּרְדֵּמָה עַל-הָאָדָם, וַיִּישָׁן; וַיִּקַּח, אֶחָת מִצֵּלַע תְּיֹו, וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר, תַּחְתָּנָה.

וַיִּבְנֶן יְהוָה אֶל הַיָּם אֶת-הַצֵּלַע אֲשֶׁר-לָקַח מִן-הָאָדָם, לְאִשָּׁה; וַיִּבְאֶהָ, אֶל-הָאָדָם.

וַיֹּאמֶר, הָאָדָם, זֶאת הַפֶּעַם עָצַם מַעְצָמִי, וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי; לֹא אֶת יִקְרָא אִשָּׁה, כִּי מֵאִישׁ לְקַחָהּ זֶאת"

אמרו במדרש: "א"ר שמואל בר נחמן בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון דיו פרצופים בראו ונסרו ועשאו גביים גב לכאן וגב לכאן"

"אמר רבי ירמיה בן אלעזר בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון אנדרוגינוס בראו."

בילקוט שמעוני [בראשית, ב פסוק כ] נאמר

"וַיִּיצַר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עֹפֶר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאָפִיו נְשֵׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה"

אמר רבי יוסי בן קצרתא וייצר, שתי יצירות, יצירה לאדם יצירה לחווה, וייצר, שתי יצירות, יצירה מהעליונים ומן התחתונים,

"וַיִּיצַר שְׁתֵּי יִצִירוֹת, בֹּלֵם הַזֶּה וּבַעֲוֹלָם הַבָּא, אַחֲרֵי וְקִדְמָה צִרְתָּנִי וְכַתִּיב 'וַיִּבְנֶן ה' אֶת הַצֵּלַע' חָדָא פְּרַצְוֶף וְחָדָא אִמְרָ זַבְּב.

דבר אחר, אחר וקדם צרתני, מתחילה נברא מן הארץ עד לרקיע, וכשראו אותו מלאכי השרת, נזדעזעו ונתייראו מלפניו, מה עשו, עלו כלן לפני הקב"ה, אמרו לפניו ריבוננו של עולם, שתי רשויות יש בעולם? הניח הקב"ה ידו על ראשו ומיעטו והעמידו על אלף אמה" [500 מטר לערך]

מדרשי פליאה אלו אומרים דרשני, שהרי כל בר דעת מבין כי מסתתרת כאן חכמה עמוקה, יסודות רזי בריאת האדם, ונראה שלפי הסברנו [בשיעורים עד כה] יתיישבו הפירושים על הפסוקים שהובאו בעבר בצורה מתקבלת על הדעת.

וכך נראה פירוש דברי חז"ל, מאחר ולא מתקבל על הדעת ליחס לקב"ה בריאה לא מושלמת וחסרה, לכן הסבירו חז"ל את המקראות "בשעה שברא הקב"ה את האדם, מתחילת בריאתו יש מאין, תחילת יצירת שורש נשמתו ועיקר מהותו של האדם. נברא כיחידה אחת מושלמת, הכולל בתוכה "דיו פרצופין" כלומר תכונה שורשית של התפצלות, מהכוח אל הפועל, לשני גופים נפרדים של "זכר ונקבה" אשר במקורם הם מציאות אחת, ושורש אחד.

ברוח זו יש לפרש את דברי המדרש [בר"ר א] "ולאדם לא מצא עזר כנגדו, אתמהא! ולמה לא נתנה לו מקודם? אלא כדי שיבקשה האדם לבדו"

במדרש זה ישנה הדגשה שאין זה מספיק שאדם יקבל את מה שחסר לו במהותו, כדי שיהיה סיפק בידו להוציא לפועל את ייעודו בעולם הזה, אלא שיש הכרח שהאדם יחוש מתוך הכרה ברורה שאכן חסר בו במהותו, חלק אינטגרלי וחשוב, אשר בלעדיו הרי כל מציאותו פגומה, ואינו ראוי להיקרא אדם.

וכדברי המדרש "זה ספר תולדות אדם, ביום ברא אלקים אדם, בדמות אלהים עשה אותו, זכר ונקבה בראם, ויברך אתם ויקרא שמם אדם, ביום הבראם – אמר רבי אלעזר כל אדם שאין לו אישה אינו אדם שנאמר זכר ונקבה בראם ויקרא שמם אדם". [יבמות ס"ג].

ומשמעות "אינו אדם" שבדברי המדרש תרתי משמע, במהות ובייעוד, אינו ראוי להיקרא אדם, שהרי חסר הוא במהות, לפי שאינו יכול למלא את ייעודו של האדם, כפי שקבעה ההשגחה האלוקית.

ומאחר ואותו חלק החסר, הינו מהותי ומשמעותי ביותר, מן הראוי שאדם בעצמו ידרוש מה שחסר לו, ויתירה מזו, אף לאחזק שאדם הרגיש שאכן חסר לו, והוא לוקה בחסר, וביקש מבוראו, "לכולם יש בת זוג ולי אין בת זוג" בכל זאת, מצאנו שהאדם מטיל ספקות ותרעומת על בת זוגו שניתנה לו.

וכדברי חז"ל [ע"ז, ה], "האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה לי ואוכל, מכאן שכפר בטובתו של הקב"ה".

ולפלא גדול יחשב, למרות שהאדם חש את החיסרון שבו הוא לוקה במהותו, והוא מבקש את בת זוגו והשלמת חסרונו, בכל זאת בשעת חולשה הוא מטיח דברים קשים כלפי מעלה, אם כי הוא עושה זאת ברמז ובצורה עקיפה.

רבנים אורחים – הכח לייפות את האשה / הרב יצחק גינזבורג

במחלוקת בית שמאי ובית הלל "כיצד מרקדין לפני הכלה" סוברים בית שמאי שיש להתיחס לכלה "כמות שהיא", ואין לשבח כלה "חיגרת או סומא" כ"כלה נאה וחסודה" משום ש"התורה אמרה 'מדבר שקר תרחק'".

לעומתם, בית הלל סוברים שיש לשבח את הכלה תמיד כ"כלה נאה וחסודה" משום "לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות" ויש לשבח את המקח על לוקחו. כמתאים לאופים, בית שמאי נוקטים בגישה שעיקרה אמת ואילו בית הלל נוקטים בגישה שעיקרה חסד.

והנה, המחלוקת העיקרית ביותר בין האמת והחסד היא על עצם בריאת האדם "חסד אומר יברא (-האדם) שהוא גומל חסד, ואמת אומר אל יברא שכולו שקרים".

חז"ל לימדו כי כל הברואים "לצביונם נבראו" - צביון הן במשמעות של רצון והן במשמעות של יופי - ולפי זה יש לומר כי יופיו של הנברא תלוי ברצונו שלו להיברא.

כיעורו של האדם נובע מהזדהותו עם התחושה ש"נח לו לאדם שלא נברא" - כדעת בית שמאי - וככל שהאדם שלם יותר עם בריאתו (בתחושה ש"נח לו לאדם שנברא" - כדעת בית הלל) הוא נראה יפה יותר בעולם הזה.

עולה כי ככל שמשבחים את האדם ביופיו ומעודדים אותו לקבל את עצמו ולשמוח בבריאתו בעולם מיפים אותו יותר ויותר. ככלל, ידוע בחסידות כי כאשר מפארים אדם בתכונות מסוימות מעוררים אותו לחשוף אותן, ומתברר שבפרט נכונים הדברים ביחס למדת התפארת-היופי עצמה. מכך נלמד שעל כל בעל לעודד את אשתו - שבטבעה שייכת לקו הגבורות הביקורתית, ואיננה מרוצה מאופן בריאתה - לקבל ולאהוב את עצמה. בכך ימשיך הבעל לאשתו יפי פנימי וחיצוני רב

שאלה ותשובה בצידה / מאת הרב אליקים לבנון

האם התחתנתי עם האישה הנכונה?

שאלה: אני נשוי כבר מספר שנים, בעל משפחה. מידי פעם, במיוחד כאשר אינני שבע רצון מהתפקוד של אשתי, עולות בי מחשבות שאולי בעצם התחתנתי עם האישה הלא נכונה. אולי אם הייתי מחפש עוד קצת הייתי מוצא יותר מתאימה. האם זוהי מחשבה נכונה?

תשובה: כל מעשה הנעשה על ידינו, צריך להיעשות במחשבה תחילה. יש לבדוק אם הדרך הנכונה ומתאימה לנו. אולם, לאחר קבלת ההחלטה ללכת בדרך זו, יש להתייבץ במלוא העוצמה מאחורי החלטתנו. העלאת ספקות מחלישה אותנו, ואנו מאבדים בכך את כל עולמנו. דבר זה נוהג בכל תחומי החיים. למשל, אדם המחליט ללמוד מקצוע מסוים, ותוך כדי הלימוד הוא מעלה ספיקות אם זה המקצוע האהוב עליו או שמא יעבור ללמוד מקצוע אחר. אדם זה, הרי לעולם לא יוכל להתקדם, כי כל מעשיו נעשים בחצי אנרגיה, שמא הוא טועה בדרך.

זה התהליך שאנו עוברים במלחמתנו בארגוני החבלה. מחד, מבינים אנו שאין להסכים ואי אפשר לחיות עם פצמ"רים על ערים מיושבות, אך מאידך, יש לצערנו קולות הקוראים שלא לצאת למלחמה למיגור הטרור. מתוך כך ניתנות ההנחיות ללוחמה במחבלים בשפה רפה, ואנו נכשלים והולכים.

משל למה הדבר דומה, לחתול או לכלב שהחליטו לחצות את הכביש ולפתע הגיחה מכונית. לעיתים, רואים כיצד הם מתלבטים, האם לסיים את חציית הכביש ולרוץ קדימה, או שמא לסגת ולחזור לאחור. מתוך שאינם מחליטים, הם נשארים עומדים במרכז הכביש, ולעיתים נפגעים ע"י המכונית. גם בנישואין, כל הספיקות והבידורים טרם החלטה, כשרים. אולם לאחר החתונה, יש ללכת בביטחון ובהירות, רק אז יהיו החיים טובים ומאושרים.

כמובן, אפשר לחזור ולהקשות שתי קושיות: א. מי אומר שזו אכן האישה הטובה לי, ב. הרי גם בתורה מצאנו דרך להתיר את קשר הנישואין, ע"י ספר כריתות. התשובה לשאלות הללו, היא בהכרה שבכל קשר של חתונה, כאילו מתערב הקב"ה בגלוי, כדי להוציא לפועל קשר זה. כל המתבונן בדרך ההכרות שלו עם אשתו, יראה את "טביעת האצבעות" של הקב"ה.

דבר זה מבהיר לנו, שהחלטה לא נתקבלה רק על ידינו, אלא כבר ארבעים יום לפני יצירתנו כבר יצאה בת קול שהכריזה, בת פלוני לפלוני. כאשר אנו רואים עין בעין את ההשגחה, ברור שזו האישה המיועדת לנו. העובדה שאינך שבע רצון מדרך ההתנהלות של אשתך צריכה רק לחזק אותך בזוגיות, כי היא תגרום לך לשנות מבט וזויות הסתכלות, שינוי שהוא בבחינת "תשובה" שאתה עושה, כדי להגיע למצב בו אתה מקבל את אשתך באהבה ובשמחה, ללא ביקורת.

והטענה שהתורה מאפשרת גירושין, ודאי שזו דרך אפשרית. אולם, די לראות באיזו פרשה נזכר ספר כריתות: בפרשת כי תצא, בה מובאים דיני בן סורר ומורה, דיני אונס ומפתה, יבום וחליצה ומחייית עמלק. כל זה מצביע על כך שאין זה פתרון לכתיילה אלא פתרון של חולשה מתוך בעיה.

לכן, התחזק בדרך, זכור שהקב"ה מזווג זיווגים והגבר את הבטחון שזו ודאי האישה הטובה לך, וכל החסרונות שאתה כאילו רואה בה, יהפכו למעלות.